

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. V. Cur multiplicatio Proprietatum seu Relationum multiplicet
Personas, & non Deum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

Objiciet. 1. Improducibilitas convenit etiam Naturæ div. inæ, & Spirationi activæ, ergo non est Notio Perfu. 12. Respondet P. Esparza q. 39. 4. 5. esse accipiendam Improducibilitatem prout conjunctam cum Incommunicabilitate.

640. Objicies. 2. Spiratio activa est communis duabus Personis: ergo non est Notio, sicut ob eandem rationem excluditur à numero Proprietatum. 2. Satis esse, quod sit discretiva duarum Personarum à tertia: neque est de ratione Notionis, quod conveniat vni soli, sicut est de ratione Proprietatis.

641. Replicabis. Ergo pari modo posset assignari Ingenerabilitas, & Inspirabilitas, quarum prima convenit Patri & Spiritui S. secunda Patri & Filio. 2. Negando paritatem, quia hæc non sunt in re vna simplex, sed duplex, & vna tantum per abstractionem. Sed hinc Quæres, quare non detur vna simplex Ingenerabilitas & Inspirabilitas? Respondeo (vt alia plura taceam) hoc dici non posse: nam Ingenerabilitas si esset communis Patri & Spiritui S. deberet illam Spiritus S. accipere communicatam à suo Spiratore, qui est Pater & Filius: atqui Filius eam non habet: ergo nec potest eam communicare. Quoad Inspirabilitatem verò, vel loquimur de Inspirabilitate incommunicabili, quæ est ipsa Paternitas, & hoc ipso non potest esse communis Patri & Filio, vel de Inspirabilitate communicabili, & hæc est ipsa Spiratio activa, quæ communicatur Filio.

642. Denique, præcindendo ab hujusmodi instantijs, in genere responderi potest cum Ruiz & Esparza, quod ideo illæ quinque Notiones potius quàm aliæ alijs nominibus significabiles ponantur, quod habeant præcipuam quandam vim ingenerandi in audiente apprehensionem specialem dignitatis in Personis divinis, & ideo per illas notificentur decentissime; quia decentius aliquid notificatur per ea, quæ peculiariter spectant ad dignitatem illius.

643. Notiones à Relationibus non differunt virtualiter intrinsecè, differunt tamen nostro concipiendi modo, quatenus Relatio quæ talis comparatur ad vnum terminum, & ad suum correlativum: Notio verò comparatur ad plures terminos, à quibus per notionem Persona discernitur.

CONTROVERSIA V.

Cur multiplicatio Proprietatum seu Relationum, multiplicet Personas, & non DEVM.

§. I.

Pereziana ratio discriminis rejicitur.

644. P. Antonius Perez disp. 4. de Trin. c. 1. à n. 8. docet, d. scilicet inter concretum Persona

& Dei, desumendum esse ex differentia Substantiali Naturæ divinæ ab alijs naturis: nempe quod aliæ Naturæ non sunt sibi primarium Rectum, sed Supposita sunt ipsarum primarium Rectum. Natura autem divina est sibi Rectum primarium: Personalitates verò divinæ seu supposita, sunt ejusdem Naturæ divinæ Rectum secundarium, & virtualiter intrinsecè sunt illius obliquum.

645. Ex hoc fundamento deducit Author 1. dari in Deo substantiam absolutam & communem, indistinctam virtualiter intrinsecè à Deitate. Deducit. 2. Naturam divinam in priori signo, priusquam procedant ab ipsa Personalitates, esse non solum Deitatem, sed Deum. Hinc denique deducit 3. & reddit rationem, cur sit vnus Deus formaliter: quia cum Deitas & Deus secundum rectum primarium sint idem, sicut vnica est Deitas, ita vnus est Deus. non verò est vna Persona, sed tres, quia vox Persona, significat Personalitatem, tanquam constitutivam Personæ, & quidem in Recto.

646. Hæc doctrina quoad modum loquendi est excogitata à citato Autore; quoad rem ipsam est ex parte desumpta ex Suarezio, lib. 4. de Trin. c. 14. n. 6. qui vocaverat immediatum significatum vocis Deus Naturam divinam vt substantiam substantiam absolutam & communem.

Contra hanc doctrinam est. 1. Quia, vt infra videbimus, substantia absoluta & communis in Deo rectius negatur.

Contra est. 2. Quia ex hac doctrina sequitur, quod sicut est falsa hæc propositio: Deus generat: ita etiam falsa esset hæc: Deus generat: nam secundum Perezium Deus & Deitas sunt formaliter idem. consequens admitti non potest.

647. Respondere conatur Perez, negando sequelam. Nam nomen Deus, supponit in recto primario pro ipso Deo, qui formaliter nihil est aliud, quàm ipsa Deitas: sed tamen debebat etiam per consequentiam quandam supponere in recto virtualiter intrinsecè secundario pro suppositis divinis, & pro omni eo, quod est idem cum Deo & Deitare. Differt ergo nomen Deitas, à nomine Deus, quod nomen Deitas non significat supposita divina, tanquam eadem etiam materialiter cum ipsa, sed vel ab illis objective præcindit, vel in obliquo & indistinctè ita significat, vt omnia prædicata, quæ attribuantur nomini Deitas, immediatè & formaliter ipsam afficiant, & de ipsa verificari oporteat.

648. Hæc tamen responsio non satisfacit ex duplici capite. Primò, quia et si vtrunque ostendat, quod in aliquo sensu materiali sit vera propositio (quæ est ab omnibus admittenda) Deus generat, non tamen ostendit, quare non meliori jure, simpliciter & absolutè, ac sine adjecta explicatione, & in sensu formali ac primario, sit vera hæc: Deus non generat, quia in hoc sensu est vera hæc: Deitas non generat, quæ est illi synonyma in hujus Authoris doctrina. Secundò, non satisfacit responsio: quia præbet ansam audacibus, dicendi,

dicendi, quod licet accipiendo vocem *DEVS* in suppositione sua primaria & formali, non sint in suppositione sua secundaria & materiali, possint dici tres Dii. Vnde non meretur reprehensionem Marfilus, quod ausus sit dicere, non fore absurdum concedere tres Deos, si Ecclesia hunc loquendi modum toleraret: & tamen ipse Perez n. 3. fatetur, hanc sententiam esse absurdam: sed cur est absurda? Quia, inquit, *Scriptura vnum Deum predicant, & multitudinem Deorum passim damnant.* Verum ad hoc dupliciter responderet Marfilus. 1. diceret, non minus Scripturam predicare Deum generantem & Deum genitum: ergo neque hæc propositiones deberent in sensu formali & primario posse negari. Responderet. 2. Scripturam asserere vnum Deum in suppositione formali & primaria, nec tamen propterea negare plures Deos in suppositione materiali & secundaria.

649. Contra doctrinam Perezij est. 3. Quæro, unde habeat, quod multiplicatio recti secundarij non sufficiat, ut nomen *Deus* possit verificari & proferri pluraliter? Gratis hoc ab eo dici sic offendo. In solo Deo (quod nunc permitto adversario) & nunquam in creaturis, datur duplex Rectum primarium & secundarium. atqui à nullo vnquam S. Patre aut Theologo assignata est specialis regula pro Deo, multiplicandi vel non multiplicandi concreta ad multiplicationem Recti, sed semper regula generali vti sunt. Non potest autem esse regula generalis hæc, (in qua tamen se vnicè fundat Perez.) *multiplicato solo recto secundario & non primario, non multiplicantur concreta:* non dantur enim extra Deum recta secundaria. Fundatur ergo doctrina Perezij in principio prorsus arbitrario, & ante hac incognito.

650. Contra est. 4. Quia P. Perez denique fatetur debet, posse ex regula generali multiplicandi concreta substantiaalia, rationem reddi, cur non obstante Trinitate Personalitatum, sit vnus *Devs*; ergo non est recurrendum ad duplex rectum, primarium & secundarium, hæcenus incognitum, quo nemo respexit, quando vnum *Devm* in Trinitate confessus est. Antecedens ostendo. Fatetur P. Perez n. 11. quod sit tres diuine Personalitates assumerent vnā humanitatem, esset vnus homo, & non tres: quæro, cur non essent tres, cum recta multiplicentur, neque hic sit aliud rectum primarium aliud secundarium? Responderet, hoc fieri propter regulas nominis substantiui, scilicet, quia humanitas est forma substantiue significata, cuius multiplicatio requiritur ad multiplicanda concreta substantiaalia. Bene est, ergo ex hac ipsa regula potest ratio reddi, cur sit vnus *Devs*, & est vera communisq; doctrina. quid ergo cogit ad novam regulam excogitantem?

651. Quintò, obiter observo, secundum P. Perez non solum non sufficere multiplicationem recti ad multiplicationem concretorum sub-

stantialium, (quod verum est) sed ne quidem requiri: docet enim, quod si Verbum assumeret duas humanitates, (quo casu rectum non multiplicaretur) essent duo homines. Cæterum hoc ab alijs communiter negatur, & cum hoc olim dixisset S. Thomas, postmodum in Summa 3. p. q. 3. a. 7. ad 2. retractavit. Lubet ejus verba adscribere, quibus clarè continetur id ipsum, quod ego tertio & quarto loco Perezio objeci. Sed, inquit, *non videtur esse verum* (nempe fore duos homines) *quia nominibus est vtendum, secundum quod sunt ad significandum imposita; quod quidem est ex consideratione eorum* NB. *quæ apud nos sunt* (ecce! quod requirat regulam generalem!) & ideo oportet circa modum significandi & consignificandi, considerare ea quæ apud nos sunt, in quibus nunquam nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicitur, nisi propter pluralitatem suppositorum.

652. Sextò denique, si alia omnia abessent, ex hoc vnico capite rejicienda esset Explicatio Perezij, quia fundamentum illius non subsistit. Fundamentum inquam est, quod nomen *DEVS* non sit nomen suppositi seu Personæ, ut habet n. 9. dicens, Deum non esse formaliter Personam: sed rationem Personæ, siue in communi siue in particulari sumptam, esse extra primariam rationem Dei, sicut est extra rationem Deitatis. Hoc autem teste Ruiz de Trin. d. Trin. d. 78. s. 1. & 2. nemo Theologorum antè dixit, & est apertè contra S. Damascenum lib. 3. fidei c. 11. in fine. *Deitas*, inquit, *Naturam ostendit, Pater autem hypostasim, quemadmodum & humanitas Naturam, Petrus hypostasim.* *Deus autem & commune Naturæ significat, & vnamquamque hypostasim denominat, nam Deus est* NB. *diuinam Naturam habens, & homo humanam.* Nihil apertius contra Perezium, & pro communi sententia paulò post tradenda dici posset.

S. II.

Explicatio Vasquezij.

653. Et plurimum opinio post Vasquez, concreta substantia Natura supponere in recto pro sola Natura, nisi maior dignitas Personalitatis obstat, prout contingit in Christo homine; sic enim salvatur veritas hujus propositionis: *Homo est DEVS*, quia Verbum habens humanitatem, est realiter Deitas, quæ est rectum concreti *Deus*. Exceptionem probant ex Aristotele, dicente, id esse aliquid, quod est præcipuum in illo. Verbum autem est præcipuum in homine qui est Christus: & ideo importatur in recto. Hoc supposito redditur ratio, cur multiplicentur in Deo Personæ, non verò *Devs*, quia rectum significatum nomine *Deus*, non multiplicatur; significatum verò nomine Personæ, multiplicatur.

654. Huic sententiæ duo objicit P. Antonius Perez n. 4. Primum, quod secundum hanc rationem vera esset hæc propositio: *Deitas generat*, non minus quam hæc: *DEVS generat.*

Objicit. 2. Ego, inquit, *sum Persona, & homo, & tamen non sum humanitas, omnis etiam homo est suppositum*

positum & Persona (utique; cur enim ille, & non alij?) & tamen nullus homo est sua humanitas. ergo rectum hominis non est humanitas, & univrsim falsum est illud principium quod assumitur, nempe nomen concretum substantivum Naturæ significare in recto solam naturam. Prior objectio fortassis aliquid momenti habere posset: secunda deficit, quod non probet assumptum, quod adversarij negant.

§. III.

Verior ratio discriminis assignatur.

655. Veriorem discriminis rationem ex communi Theologorum apud Ruiz d. 77. & seq. & Franciscum de Lugo, d. 20. c. 2. desumptam ex communi modo loquendi, illustravit Card. de Lugo de 13. de Incar. quam etiam approbat P. Antonius Perez n. 6. nisi quod existimet, unitatem Dei esse explicandam sine alligatione vlla ad communem modum loquendi. Nos tamen contrarium judicamus cum S. Thoma paulò antè laudato, qui nos ad communem loquendi modum remisit. Ratio est, quia cum in re ipsa omnes conveniamus, nempe in Deo esse vnam essentiam, & tres Personalitates, & quæstio sit, cur potius dicenda sint tres Personæ, quàm tres Dij, non potest hujus diversitatis ratio melius aliunde desumi, quàm ex communi usurpatione nominum in singulari vel plurali, investigando regulam generalem.

656. Accedit, quod P. Perez pro sua singulari explicatione, supponat, dari in Deo substantiam absolutam, quod cum ad minimum sit incertum, potius in re certissima declaranda est ab hujusmodi incerto principio abstrahendum: hoc autem si fiat, nulla melior regula assignari potest, quàm communis, ut fatetur P. Perez.

657. Itaque Cardinalis de Lugo facit discrimen inter concreta substantia sua seu substantiva, & Accidentalibus, seu adjectiva. Ut multiplicentur concreta accidentalibus, seu adjectiva, sufficit & requiritur multiplicari rectum seu illud quod à forma accidentali denominatur, etiamsi illud significetur tantum confusè, forma autem explicitè. v. g. si Petrus haberet tres albedines, esset unicum album, & quantumvis variatà albedine semper esset verum dicere; *Hoc album est Petrus*; etiamsi per id *hoc album* subjectum significetur confusè, & implicitè, albedo verò explicitè: hoc inquam non obstante determinatio & designatio semper caderet supra rectum, & hoc ex communi modo loquendi: cujus fortasse fundamentum est, quod termini adjectivi, licet significant formaliter formam, significant tamen eam per modum accidentis, & habiti à subjecto: cum autem accidens sit ens in alio, seu adveniens alteri, jam supponit subjectum hoc aliquid constitutum, quod possit ac debeat designari & determinari per signum illi appositum: ideo ly *Hoc* positum cum

album, determinat subjectum albedinis, quia subjectum significatur ut ens constitutum & per se, cui albedo advenit.

658. Aliter se res habet in terminis substantivis, v. g. *Homo*: quia non significat humanitatem ut habitam seu advenientem alteri, sed substantivè, id est, ut constituentem primum illud ens, & ut primariam seu primariò intentam essentiam illius; ideo quando Humanitas significatur formaliter & explicitè per terminum substantivum, determinatio cadit supra Humanitatem formaliter & explicitè significatam. Nunc ergo veniendo ad Concreta substantiva,

659. Dicendum est, ad eorum multiplicationem requiri quidem multiplicationem recti, hoc tamen non sufficere (demus etiam, substantiam importari in recto, ab hoc enim nunc præscindimus) sed debere insuper multiplicari illud, quod significatur determinatè, explicitè & formaliter. Hoc posito,

660. Ratio cur sit vnus Deus, non obstantè pluralitate Personalitatum, facile redditur. Vel enim vis, solam Naturam importari in recto, vel etiam substantiam: si primum: jam rectum non multiplicatur: ergo jam vnum requisitum deficit ad multiplicandos Deos. Si verò vis, in recto importari substantiam, deficit alterum requisitum, nempe multiplicatio illius quod significatur per nomen *DEVS* determinatè, explicitè & formaliter, nimirum Essentia divina seu Deitas.

661. Quare secundum hanc explicationem nil interest, quid importetur in recto: si enim Natura? ex duplici capite provenit quod non sint plures Dij, nempe quia nec Rectum, nec formale seu explicitum significatum multiplicatur. Si substantia? sufficit alterum deesse, nempe multiplicationem significati formalis & expliciti.

662. Econtra redditur ratio ex eadem regula, cur multiplicentur Personæ: Quia & rectum hujus Concreti, & significatum formale explicitum multiplicatur, hoc enim est Personalitas ut patet, & omnes fatentur.

663. Contra hanc Lugonis Regulam, quam etiam amplectitur P. Aldrete de Voluntate Dei disp. 9. s. 8. n. 9. & Philippus à SS. Trinit. d. 9. dub. 2. objecerunt quidam. Hæc Regula non est vna indivisibilis, sed duplex, alia pro Concretis accidentalibus, alia pro substantialibus. Ergo alia magis generalis querenda est. Hæc Regula traditam, si rectè intelligatur, esse vnam indivisibilem tam pro Concretis substantialibus, quàm pro Concretis accidentalibus. Regula ergo sic formanda est. Tunc solum multiplicantur Concreta, quando multiplicatur Rectum, & simul etiam significatum designatum per adjectum pronomen *Hic Hæc Hoc*. Hæc Regula facillimè applicatur Concretis accidentalibus, quia in his, ut ostendimus, Rectum, & significatum determinatum seu designatum sunt idem, & ideo mul-

ideo multiplicato vno, multiplicatur & alterum. In Concretis substantialibus applicatio regulæ pendet à diversitate sententiarum circa Rectum illorum. Et quidem in concretis Personalibus res est expedita, quia etiam ibi Rectum & significatum determinatum sunt idem, nempe *Personalitas*, sicut in Concretis accidentalibus. At verò in concretis Naturæ est quædam dissensio circa Rectum, non autem circa significatum determinatum, ideo enim dicuntur Concreta Naturæ, quia Naturam formaliter & determinatè significant. Est inquam dissensio circa Rectum. Aliqui enim volunt, subsistentiam esse Rectum, & tunc quia potest Rectum multiplicari non multiplicato significato determinato, & e contra, ideo vnus multiplicatio non sufficit, sed oportet vtrumque multiplicari. Hinc, si vna divina subsistentia assumeret plures humanitates, vel e contra plures subsistentiæ vnā humanitatem, semper esset vnus homo, & in primo casu vna Persona, in secundo verò, plures Personæ, vt habet communis Sententia cum S. Thoma 3. p. q. 3. a. 6. ad 1. & art. 7. ad 2. At verò si singulæ Personæ singulas humanitates diversas assumerent, essent tres homines & tres Personæ, vt ex communi tradit Ruiz *sect. 6. n. 6.*

664. Est insuper inter Concreta Substantiva & adiectiva hoc discrimen, quòd priorum significatum determinatum idem sit cum significato formali & explicito, in concretis verò accidentalibus seu adiectivis, significatum determinatum sit distinctum à significato formali & explicito.

CONTROVERSIA VI.

Virum detur in DEO Subsistentia absoluta, communis tribus Personis.

665. PRIMA sententia est, non dari in DEO tres subsistentias Relativas, sed vnā absolutam, & omnibus tribus communem. Ita Durandus, Paludanus, Ferrariensis.

Secunda admittit quatuor subsistentias, quarum tres sunt relativæ, realiter ab invicem distinctæ, quarta verò sit absoluta, à Relativis non aliter quàm ipsa Natura, virtualiter intrinsecè distincta. Ita Cajetanus, Alvarez, Bannez, Zumel, Bellarminus, Suarez, Granadus, Ant. Perez, Philippus à SS. Trinitate, Tertia solas Relativas agnoscit. Valent. Vasquez, Albertinus, Tanner, Zuniga, Arrubal, Wandervek, Ruiz, Denckennius, Comptonus, Esparza.

666. Dicendum est. 1. Admittendæ sunt Tres subsistentiæ Relativæ. Probatur. 1. Autoritate Concilij Chalcedonensis, quinta & septima synodi, vbi dicitur, Trinitatem esse divi-
sam numeralibus subsistentijs, & Personalibus alteritatibus, & vnā Deitatem in tribus subsistentijs esse adorandam. Aliorum etiam Conciliorum verba videri possunt apud Ruiz *disp. 24. s. 2.*

667. Probatur. 2. Ratione. Tres sunt in Deo Personæ: atqui explicitum & formale significatum Personæ, est Personalitas seu subsistentia: ergo multiplicatis Personis debent multiplicari subsistentiæ. Porro Personæ divinæ non differunt nisi per Relationes: ergo earum subsistentiæ sunt Relationes: sed Relationes realiter ab invicem distinctæ sunt tres: ergo & tres subsistentiæ.

668. DICO. 2. Non est asserenda subsistentia absoluta in Deo. Probatur. 1. Autoritate Patrum. Iustinus in expositione Fidei de Trinitate: *Quatenus inquit, Pater & Filius & Spiritus S. vnus Deitatis dignoscendo subsistentias, quatenus autem DEVS Essentiam communem Subsistentiarum &c.* S. Damascenus in Epist. de Trifligio. *Non est autem, inquit, ipsorum communis vna hypostasis. Deitas autem communis est trium hypostasum vna existens.*

669. Omitto alia, quæ facilius possunt explicari, quòd solum negent subsistentiæ vnitatem in sensu Sabellij, hoc est, realiter identificantis tres subsistentias. Nihilominus optimè observat Ruiz, quòd quando Concilia loquuntur de subsistentijs, semper assignent tres Relativas, nunquam autem aliquam absolutam; quod signum est, non agnovisse Patres prædicatum aliquod speciale subsistentiæ convenire Naturæ prout virtualiter distinctæ à subsistentijs Relativis.

Probatur. 2. Autoritate S. Thomæ q. 40. a. 3. *Remota, inquit proprietate Personali per intellectum, tollitur intellectus hypostasis.* Nota obiter S. Thomam vti hypothesei impossibili ad investigandum conceptum formalem rei, & partem constitutivam illius, quem tamen argumentandi modum quidam Recentiores putant esse mirabiliter levem.

670. Probatur. 3. Ratione. Natura divina prout virtualiter contradistincta à Relationibus, non est Persona, vt fatentur adversarij contra Durandum, qui dicit, esse Semipersonam & Semisuppositum: ergo non habet subsistentiam absolutam. Probatur Conseq. Vbi non reperitur effectus formalis specialis alicujus formæ, non datur illa forma: sed effectus formalis specialis subsistentiæ est: constituere Personam: ergo si Natura divina, prout virtualiter distincta à Relationibus, non est Persona, seu suppositum, non habet subsistentiam.

671. Probatur. 4. Effectus formalis subsistentiæ vt sic, est, esse vltimum terminum & complementum substantiale Naturæ: atqui ea quæ in Deo sunt absoluta, non sunt huiusmodi vltimum complementum, cum admittant, immò exigant vltèrius complementum, nempe subsistentias relativæ: ergo nihil absolutum potest in Deo habere rationem formalem subsistentiæ.

Obijciunt. 1. Autoritatem Agathonis Patris dicentis: *Confitemur Trium Subsistentiarum seu Personarum vnā subsistentiam.* 2. Esse mendum, emendatum postea in alijs Conciliorum exemplis.